

Wapenbroeders

Gerard van Gemert & Henry Wilbrink

Wapenbroeders

met illustraties van
Rudi Jonker

δ

plezier in leek te hebben om de straffen van Waandert Engert, een van de regenten van het huis, uit te voeren. Jan kon de stokslagen nog voelen als hij eraan dacht.

Sommige blauwe plekken leken nooit helemaal te verdwijnen.

‘Heb je ook gehoord hoeveel jongens er overgedragen worden?’

Anton kon het onderwerp blijkbaar niet loslaten. Hij klonk ook bezorgd.

Jan ging op zijn plek aan tafel zitten en schoof zijn stoel aan.

Alle kinderen hadden een vaste plek. ‘Geen idee. Ik hoorde Engert alleen zeggen dat ze morgen de namen moesten doorgeven aan de Fransen.’

‘Spannend.’ Anton zuchtte.

‘Joh, we zitten hier met wel duizend jongens.’ Kees legde een hand op de arm van Anton. ‘Hoe groot is de kans dat ze een van ons eruit pikken?’

Anton ontspande. ‘Niet zo groot. Maar toch blijft het spannend.’

‘Marie is er weer.’ Jan knikte in de richting van de keuken, waar een blonde meid stond. Ze had een dienblad in haar handen met daarop een grote pan. ‘Ik hoop dat ze naar onze kant van de zaal komt.’

Kees draaide met zijn ogen. ‘Daar heb je hem weer.’

Marie ziet jou echt niet zitten, hoor.’

‘O jawel.’ Jans ogen glinsterden. ‘Ik krijg altijd een extra schepje van haar.’

Anton was gaan staan. ‘Zoetemelk met rijst vandaag, zo te zien.’

De meiden die het eten rondbrachten, begonnen met uitdelen bij de tafels die het dichtst bij de keuken stonden.

‘Wat deed jij eigenlijk bij het kantoor van Engert?’ vroeg Kees aan Jan. ‘Je was daar vast niet zomaar.’

Jan glimlachte mysterieus. ‘Dat eh... vertel ik je later nog wel een keer.’

‘Helemaal niet.’ Kees boog zich naar Jan en praatte tussen zijn tanden door. ‘Je hebt toch niet weer iets gedaan waar we later last van krijgen?’ Hij kende zijn broer langer dan vandaag.

‘Rustig maar.’ Jans ogen volgden Marie, die steeds dichterbij

kwam. ‘Ze komt hierheen.’

‘Jan!’ Kees pakte Jan bij zijn mouw.

‘Wat nou?’ Geïrriteerd trok Jan zijn arm terug. ‘Laat me met rust.’ Meteen zette hij zijn vriendelijke gezicht weer op omdat Marie bij de tafel naast hen aan het opscheppen was.

Kees gaf het hoofdschuddend op. Hij zou het later wel horen, maar hij was er hoe dan ook niet gerust op. Zijn broer dacht vaak niet na en zijn daden hadden hen al vaker in de problemen gebracht.

‘Hallo Marie.’ Jan probeerde het zo vriendelijk mogelijk te zeggen. Marie reageerde met een blozende glimlach terwijl ze het dienblad op tafel zette en met de lepel een schep uit de pan nam. Vijf jongens kregen één grote schep op hun bord. Bij Jan deed ze er nog een klein beetje bij.

Vlak voor ze het dienblad weer op wilde pakken, schoof Jan een briefje in haar richting. In de hoop dat niemand het zag, legde Marie er snel haar hand op. Met rode wangen en met haar ogen op de pan gericht, liep ze met het dienblad naar de volgende tafel.

Kees stootte zijn broer aan. ‘Wat was dat nou weer?’

‘Gaaf je niets aan.’ Jan stak zijn lepel in de rijst, wrong een klont los van de rest en schoof die in zijn mond. Zwijgzaam aten ze hun bord leeg. Daarna was het wachten op het sein dat ze van tafel mochten. Dan hadden ze nog tot zeven uur om te doen wat ze wilden, voor ze naar de slaapzaal moesten om zich klaar te maken voor de nacht. Vanaf acht uur, als de kaarsen werden gedoofd, moest het stil zijn.

Ongeduldig wachtte Jan op de bel. Die hing bij de deur.

Hij zag De Witte er in de buurt staan. Zo te zien maakte hij nog geen aanstalten om aan het touw te trekken, het signaal dat ze weg mochten. Wel zag hij Dirk Waandert Engert de eetzaal binnenwandelen. Dat was meestal geen goed teken. De regent begaf zich zelden tussen de jongens en meiden van het weeshuis. Eigenlijk alleen als er iets belangrijks te melden was, zoals die keer dat Freek in het Hok was overleden.

Hij ging op de verhoging staan zodat hij goed zichtbaar was.

Met een hoofdknik maakte hij De Witte duidelijk dat hij de bel moest luiden. Meteen daarna was het stil in de eetzaal en kreeg hij alle aandacht.

‘Ik kan kort en duidelijk zijn.’ Zijn stem klonk hard en uit de toon was af te leiden dat het om iets ernstigs ging. ‘Uit de kantoren op de bovenste verdieping zijn sieraden gestolen. Ik geef de dader een uur de tijd om zich te melden en de sieraden terug te brengen. Dan zal diegene niet gestraft worden. Wordt hij of zij later gepakt, dan krijgt die persoon de zwaarste straf ooit.’

Door zijn hoofd, dat een tikje achteroverhelde, langzaam van links naar rechts te bewegen keek hij de eetzaal rond. Daarna stapte hij van de verhoging af en liep hij weer naar buiten.

Kees sloeg met zijn vuist tegen de schouder van Jan.

‘Idioot,’ fluisterde hij. ‘Meteen melden en die spullen teruggeven.’

2

‘Jan!’ Kees liep achter zijn broer aan, die in stevige pas bij hem vandaan probeerde te komen. ‘Je gaat nu naar boven en brengt terug wat je daar gepakt hebt.’

Jan antwoordde niet.

‘Jan?’ Kees pakte hem van achteren bij zijn schouders en trok hem terug. ‘Luister naar me.’

Zuchtend stopte Jan met lopen. ‘Wat is er nou?’

Kees liep om Jan heen, omdat die wel bleef staan, maar zich niet omdraaide. Zo kon hij zijn broer recht aankijken. ‘Vroeg of laat word je toch gesnapt. Engert heeft overal mensen lopen die alles in de gaten houden. Er komt een moment dat hij weet dat jij die sieraden hebt gejat.’

Jan keek ongeïnteresseerd naar het plafond.

‘En dan zit je straks een week of misschien wel langer in het Hok. Je weet hoe Engert is.’ Kees probeerde het volume van zijn stem laag te houden, maar dat kostte moeite omdat hij zich ergerde aan het gedrag van Jan.

Jan snoof. ‘Ik heb een afspraakje, dus ik heb geen tijd om met jou over onzin te praten. Ik heb niets gestolen, dus ik hoef ook niets terug te brengen.’

Kees klemde zijn kaken op elkaar. ‘Dus het is toeval dat jij bij de kantoren bent geweest en er tegelijkertijd sieraden gestolen zijn?’

Jan grijnsde geheimzinnig. En terwijl hij zijn mondhoeken naar beneden trok, zei hij: ‘Dat denk ik.’

‘Kom op, Jan.’ Kees gaf niet op. ‘Lever ze nu in, dan word je er niet voor gestraft. Je hebt gehoord wat Engert heeft gezegd.’

Jan was afgeleid. Een groepje meiden liep voorbij en een van hen hield in, keek even over haar schouder naar Jan en liep daarna langzaam door.

Anton kwam bij Kees staan. ‘Ik snap het al.’ Hij duwde Jan tegen zijn schouder.

‘Wat snap jij al?’ Jan liet zijn blik langs Anton gaan om Marie te kunnen volgen.

‘Jij hebt die sieraden gejat om ze aan Marie te geven.’
Anton kniep zijn ogen een beetje dicht. ‘Waar of niet?’
Er verscheen een flauwe glimlach rond Jans mond. ‘Helemaal niet.’
‘Echt wel. Daarmee denk je haar voor je te winnen. Maar je weet toch dat ze al bezet is?’ Anton probeerde zo te gaan staan dat Jan hem wel moest aankijken.
De glinstering in de ogen van Jan was meteen verdwenen.
‘Bezet?’
Anton knikte. ‘Die grote blonde jongen die op de zaal naast ons slaapt. Die met die grote mond. Hoe heet hij ook alweer?’
‘Joop,’ antwoordde Kees. ‘Joop de Goede.’
‘Die dus. En met hem moet je het niet aan de stok krijgen.’
Anton legde zijn hand op de schouder van Jan. ‘Dus breng dat doosje met sieraden maar terug naar Engert.’ Hij wees naar de broekzak van Jan. ‘Dan hebben we dat ook weer gehad.’
Jan fronste. ‘Ik heb een afspraak met Marie. Daar gaat ze toch niet op in als ze al iets met iemand anders heeft?’
‘Je hebt geen afspraak.’ Anton draaide zich om en liep langzaam weg. Jan en Kees kwamen naast hem lopen. ‘Je hebt haar een briefje gegeven met een tijdstip en een plaats. Maar wie zegt dat ze daarnaartoe komt?’
‘Ik.’ Jan klonk overtuigd. ‘Anders zou ze het briefje niet meenemen.’
‘Ze wist toch niet wat erop stond?’ Kees keek opzij naar Jan.
‘Als ze me niet interessant vond, had ze dat briefje laten liggen of teruggegeven,’ zei Jan. ‘Ik ga er gewoon naartoe. Dan zie ik wel wat er gebeurt.’
‘Dan gaan wij mee.’ Kees probeerde net zo overtuigd te klinken als zijn broer.
Jan schoot in lach. ‘Ja, leuk, ik heb een afspraak met een meisje en ik neem mijn broer en mijn beste vriend mee. Zal ze fijn vinden.’
Anton bleef serieus. ‘En wat als blijkt dat je niet alleen een afspraak hebt met Marie, maar ook met Joop?’
‘Hm.’ Jan krabde op zijn wang. ‘Denk je dat dat zou kunnen?’
‘Marie is een mooie meid met wie alle jongens in dit huis wel iets

zouden willen. Denk je nou echt dat die zomaar op jouw uitnodiging ingaat?’ Anton schudde zijn hoofd. ‘Die seint haar gespierde vriendje in en die staat jou zo meteen op te wachten om ervoor te zorgen dat dit de laatste keer is dat je haar iets vraagt.’

Jan trok zijn neus op. ‘Dan ga ik gewoon niet.’

‘Heel verstandig,’ zei Kees meteen.

‘Hoewel ik wel nieuwsgierig ben nu,’ voegde Jan er meteen aan toe.

‘Ik ook,’ zei Anton. ‘Waar en hoe laat had je met haar afgesproken?’

Jan keek eerst om zich heen voor hij antwoordde. ‘Bij de klas met de landkaart. Ongeveer vijftien minuten na het eten.’

‘Dus nu ongeveer?’ vroeg Anton. Er klonk opwinding in zijn stem door. ‘Nou, kom op, dan gaan we.’ Zonder op een reactie te wachten liep Anton al voor de anderen uit.

Het Aalmoezeniersweeshuis bestond, inclusief de begane grond, uit vier verdiepingen. De bovenste verdieping was voor de kinderen verboden terrein. Daar waren de kantoren en de slaapverblijven van de directie en de bewakers. Een verdieping lager waren grote slaapzalen waar de meisjes sliepen en op de eerste verdieping sliepen de jongens. Klaslokalen waar les werd gegeven, waren over de eerste en tweede verdieping verdeeld. Op de begane grond waren de keuken en de aangrenzende grote eetzaal, waar jongens en meisjes gescheiden van elkaar aten.

Het lokaal met de landkaart was berucht. Het was de klas op de tweede verdieping waar overdag de leerlingen verbleven die zich meerdere malen misdragen hadden. Er heerste een ijzeren discipline, waarbij geen ruimte was om iets anders te doen dan opletten en werken. Het lokaal was een stuk groter dan de andere klassen, waardoor er meer leerlingen in konden. Het was ook de enige klas waar jongens en meisjes bij elkaar konden zitten. Bij de wezen in het huis stond het lokaal bekend als ‘de klas met de landkaart’.

Anton was als eerste op de tweede verdieping.